

Talouden tasapainottamis- suunnitelma 2026–2028

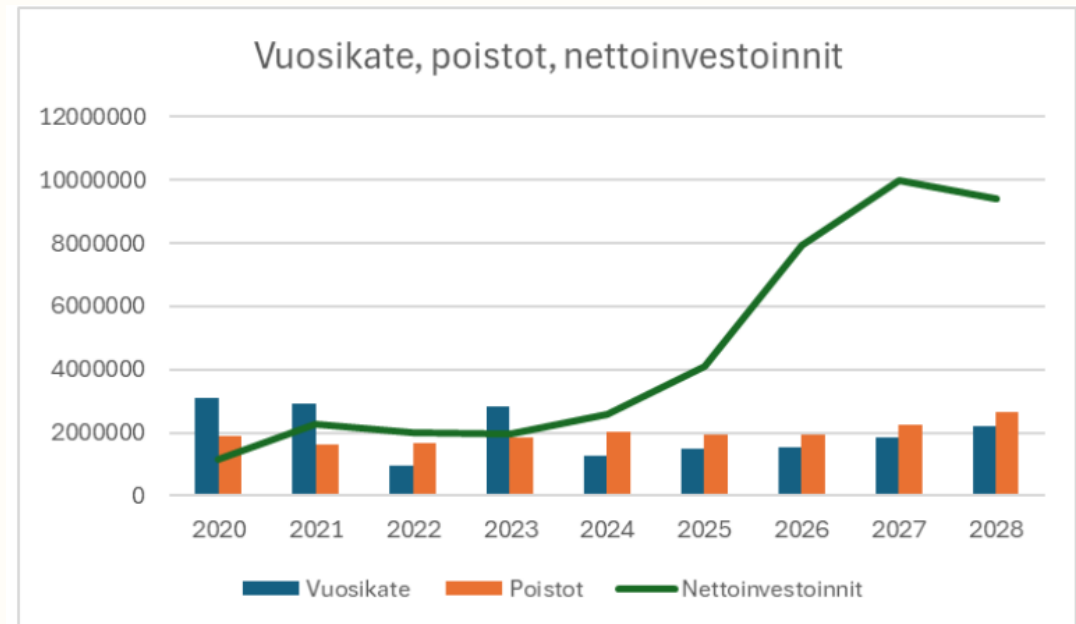
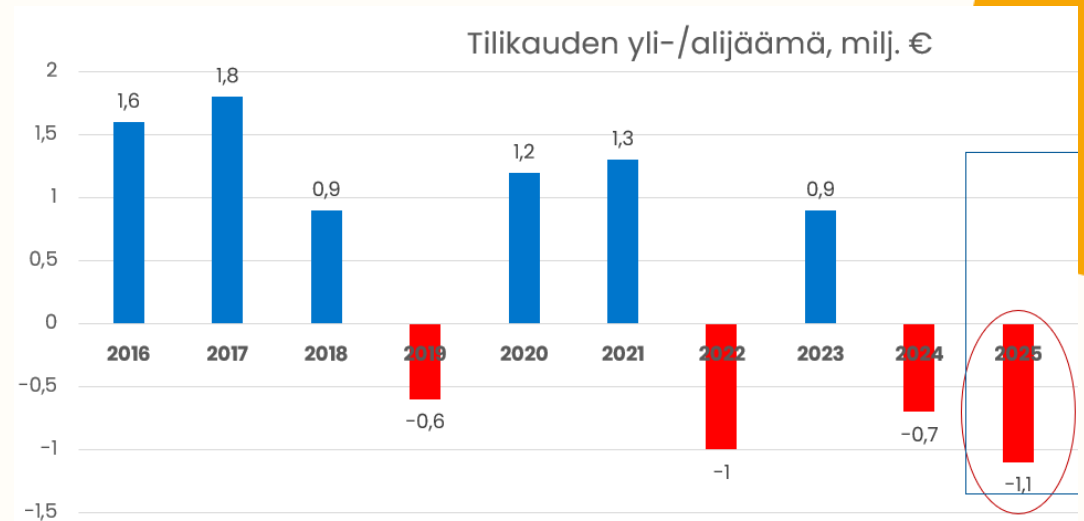
Taloustyöryhmä 28.4.2026 § 28

Kunnanhallitus 18.5.2026 § 105

Kunnanvaltuusto 25.5.2026 § 34

Talouden tasapaino on heikentynyt

- Tilinpäätös 2025 oli alijäämäinen 1,1 miljoonaa euroa
- Vuosikate on heikentynyt ja vuonna 2025 vuosikate kattoi vain 47 % suunnitelman mukaisista poistoista
- Investoinnit kasvavat merkittävästi tulevina vuosina uuden koulun rakentamisen myötä
- Kunnan velkaantumisaste kasvaa nopeasti
- Yleinen talous- ja työllisyystilanne on jatkunut heikkona, mikä näkyy heikompina verotulokertyminä ja työllisyysmenojen kasvuna
 - 2/26 verotuloennusteet ovat ennakoitua synkemmät
 - Verotulot kehittyvät heikosti kunnallisveroprosentin korotuksesta huolimatta johtuen yleisestä heikosta taloustilanteesta

Tasapainottamissuunnitelman valmistelusta

- Kunnanhallitus asetti 17.11.2025 § 259 taloustyöryhmän valmistelemaan kunnanvaltuuston 27.1.2025 hyväksymän talouden tasapainottamissuunnitelman 2025–2027 päivittämistä heikentyneen taloustilanteen johdosta
- Taloustyöryhmään ovat kuuluneet:

Nimi	Rooli
Seija Marttila (SDP)	puheenjohtaja
Peter de Jong (Kok.)	varapuheenjohtaja
Ruusa Hentilä (Liike Nyt)	jäsen
Aija Kalek (Kesk.)	jäsen
Mari Valve (PS)	jäsen
Antti Kuusela, kunnanjohtaja	jäsen
Antti Kärkkäinen, hallinto- ja tal.j.	sihteeri

Tasapainottamissuunnitelman valmistelusta

- Taloustyöryhmä asetti säästötavoitteeksi n. 900.000 euroa, joka jaettiin toimialoille ulkoisten toimintakulujen suhteessa:

Toimiala	Säästötavoite	Toteutunut
Hallinto- ja talous	112.000 €	109.300 €
Kuntakehitys	100.000 €	90.000 €
Sivistys	485.000 €	496.600 €
Tekninen	206.000 €	183.800 €
Organisaatio		40.000 €
Yhteensä	903.000 €	919.700 €

- Taloustyöryhmä on kuullut kaikkia toimialajohtajia toimenpiteistä, joilla toimialojen säästötavoitteeseen voitaisiin päästä
- Taloustyöryhmä järjesti tammikuussa 2026 henkilöstökyselyn talouden tasapainottamistoimista
- Taloustyöryhmän jäsenet ovat informoineet edustamaansa valtuustoryhmää työn edetessä

Tasapainottamissuunnitelman yleisistä tavoitteista

- Vuosikate on kuntastrategian edellyttämällä tavalla positiivinen
- Talouden tasapainottaminen toteutetaan hallitusti ja asteittain tämän suunnitelman pohjata
- Tarkastellaan tulojen ja menojen kokonaisuutta sekä organisaatio- ja konsernirakennetta ja oman toiminnan suhdetta ostopalveluihin
- Suunnitelmaan sisältyvien henkilöstövaikutteisten toimenpiteiden valmistelu ja toteutus edellyttävät yhteistoimintamenettelyä. Menettely toteutetaan lain edellyttämällä tavalla siten, että henkilöstöllä on aito mahdollisuus vaikuttaa käsiteltäviin asioihin. Neuvottelu-aika määräytyy toimenpiteiden laajuuden mukaan.

Tasapainottamissuunnitelma on täydentyvä asiakirja ja sitä päivitetään tarvittaessa. Suunnitelman toteutumista seurataan osavuosikatsausten ja tilinpäätösten yhteydessä.

Talouden painelaskelma 2026–2030 on heikentynyt johtuen heikosta talouskasvusta

TASU 2026-2028 perusteella	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Toimintakate	-13 608 816	-14 171 255	-13 919 810	-14 138 430	-14 325 490	-14 755 255	-15 197 912
<i>Toimintakatteen muutos, %</i>		4,1 %	-1,8 %	1,6 %	1,3 %	3,0 %	3,0 %
Verotulot	11 421 137	11 726 763	12 500 000	13 100 000	13 600 000	14 100 000	14 551 200
<i>Verotulojen muutos, %</i>		2,7 %	6,6 %	4,8 %	3,8 %	3,7 %	3,2 %
Valtionosuudet	3 676 694	3 585 006	3 037 170	3 068 000	3 100 000	3 100 000	3 100 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-216 135	-194 534	-249 050	-350 000	-488 424	-591 000	-600 000
Vuosikate	1 272 880	945 981	1 368 310	1 679 570	1 886 086	1 853 745	1 853 288
Poistot	-2 004 778	-1 996 040	-2 000 000	-2 228 740	-2 654 030	-2 739 000	-2 739 000
Satunnaiset erät	18 983	-932	0	0	0	-300 000	0
Tilikauden ali-/yli jäämä	-712 915	-1 050 991	-631 690	-549 170	-767 944	-1 185 255	-885 712
Taseseen kertynyt ylijäämä	10 929 000	9 878 009	9 246 319	8 697 149	7 929 205	6 743 950	5 858 238

Talousarvion 2026 toimintakatteen muutos on tilinpäätökseen 2025 perustuen todennäköisesti liian optimistinen

Miltä tilanne näyttää, jos suunnitellut talouden tasapainottamistoimenpiteet onnistuvat täysimääräisesti?

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Toimintakate	-13 608 816	-14 171 255	-13 818 210	-13 595 030	-13 325 790	-13 725 564	-14 137 331
<i>Toimintakatteen muutos, %</i>		4,1 %	-2,5 %	-1,6 %	-2,0 %	3,0 %	3,0 %
Verotulot	11 421 137	11 726 763	12 500 000	13 100 000	13 600 000	14 100 000	14 551 200
<i>Verotulojen muutos, %</i>		2,7 %	6,6 %	4,8 %	3,8 %	3,7 %	3,2 %
Valtionosuudet	3 676 694	3 585 006	3 037 170	3 068 000	3 100 000	3 100 000	3 100 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-216 135	-194 534	-249 050	-350 000	-488 424	-591 000	-600 000
Vuosikate	1 272 880	945 981	1 469 910	2 222 970	2 885 786	2 883 436	2 913 869
Poistot	-2 004 778	-1 996 040	-2 000 000	-2 228 740	-2 654 030	-2 739 000	-2 739 000
Satunnaiset erät	18 983	-932	0	0	0	-300 000	0
Tilikauden ali-/ylijäämä	-712 915	-1 050 991	-530 090	-5 770	231 756	-155 564	174 869
Taseseen kertynyt ylijäämä	10 929 000	9 878 009	9 347 919	9 342 149	9 573 905	9 418 341	9 593 211

TOIMENPITEET

Yleistä

Henkilöstövähennysten tarve yhteensä n. 12,5 henkilötyövuotta (HTV) 2026–2028

- Arvio eläköitymisten, määräaikaisuuksien päättymisen, osa-aikaistamisten ja irtisanomisten määrästä on **12,5 henkilötyövuotta** (henkilöstökustannusten säästötavoite on 679.600 €). Ensisijaisesti säästötoimenpiteet toteutetaan erilaisin eläkejärjestelyin ja määräaikaisuuksia tarkastelemalla.
- Suunnitelmaan sisältyvien henkilöstövaikutteisten toimenpiteiden toteutus edellyttää yhteistoimintalain mukaisten muutosneuvotteluiden käynnistämistä.

Henkilöstökysely talouden sopeuttamisesta toteutettiin tammikuussa 2026

- Vastauksia saatiin 23. Yhdessä vastauksessa sai kertoa useampia kehittämissuhteita.
- Ehdotuksia pyydettiin kunnan tasolla ja oman työyksikön tasolla
- Henkilöstökyselyn perusteella henkilöstön mielestä sopeuttamista tulisi tehdä mm. toimenkuvia tarkastelemalla, toimintatapoja miettimällä, avustuksia leikkaamalla ja kiinteistöistä huolehtimalla.
- Oman yksikön osalta säästökohteita oli vaikea nimetä.

Organisaatiota tarkastellaan

- Organisaatiota uudistetaan tarkastelemalla palvelujen järjestämistapoja
- Tavoitteeksi asetetaan, että organisaatiota tarkastelemalla saavutettaisiin 40.000 euron vuotuiset säästöt

Keino	2026	2027	2028	Vastuutaho
Organisaation tarkastelu		-40.000		Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja

Lisää tuloja haetaan yritystonttien myyntihintaa korottamalla

- Yritystonttien myyntihinta korotetaan nykyisestä 10 €/m² -> 12 €/m²
- Suunnittelukaudella yhtiöitetään sote-kiinteistöt
 - Tässä yhteydessä myös kunnan suoraan omistamat asunnot luovutetaan perustettavalle yhtiölle
 - Kunnan tavoitteena on, että perustettava yhtiö tuottaisi kunnalle vastaavan verran tuottoa, kuin mitä nettotulot vuokraustoiminnasta ovat yhtiöittämisselkellä
 - Perustettava yhtiö on kunnan konserniyhtiö ja perustamisvaiheessa on huomioitava myös yhtiön toimintaedellytysten turvaaminen sekä verotuksen lähtökohdat
- Taloussuunnitelmaan 2026–2028 sisältyy asuin- ja yritystonttien myyntivoittotavoite 300.000 euroa ja asunto-osakkeiden myyntivoittotavoite 150.000 €

TOIMENPITEET

Toimialoittain

Hallinto- ja talous

Hallinto- ja talouspalvelut

- Keski-Uusimaa –lehdessä julkaistuista aukeamista luovutaan. Painettua viestintää jatketaan kuitenkin jokaiseen talouteen jaettavien asukaskirjeiden muodossa.
- Työterveyshuollon palvelutasoa alennetaan luopumalla fysikaalisen hoidon tarjoamisesta. Säästöjä haetaan myös lopettamalla maksuttomat influenssarokotukset henkilökunnalle (kunta organisoii omakustanteiset influenssarokotukset) sekä laajentamalla esihenkilön oikeutta myöntää sairausloma 7 kalenteripäivään.
- Smartum edun arvoa leikataan 20 euroa eli edun arvoksi jää 80 €/vuosi. Etuun ei tule omavastuuta.
- Järjestö- ja seurantaloavustuksia leikataan 3.000 euroa ja ko. avustusta jaetaan jatkossa 5.000 euroa. Osallistuvan budjetoinnin määräraha 15.000 euroa poistetaan investointiosasta eikä yhdistysten yleisavustuksia tai tapahtuma-avustusta jaeta.
- Digitalisointi, sote-kiinteistöjen ja vuokra-asuntojen yhtiöttäminen, sähköisten palveluiden lisääntyminen ja taloushallinnon järjestelmä uudistus mahdollistavat tehtävien uudelleen järjestelyn.

Hallinto- ja talouspalvelut

Yksikkö	Keino	2026	2027	2028	YHT	Vastuhenkilö
Vaalit	Äänestysalueiden yhdistäminen		-2500		-2500	Hallinto- ja talousjohtaja
Vaalit	Sähköinen vaalipöytäkirja käyttöön		-500		-500	Hallinto- ja talousjohtaja
Valtuusto	Luottamushenkilökoulutusmäärärahaa leikataan	-3000			-3000	Kunnanjohtaja
Valtuusto	Lehtitilausten ja julkaisujen vähentäminen	-1000			-1000	Kunnanjohtaja
Valtuusto	Kokousten vähentäminen kahdella	-3400	-3400		-6800	Kunnanjohtaja
KH	Seurantaloavustuksia leikataan	-3000			-3000	Kunnanjohtaja
KH	Tapahtuma-avustusraha poistetaan	-5000			-5000	Kunnanjohtaja
KH	Yhteisöavustukset poistetaan	-4000			-4000	Kunnanjohtaja
KH	Asiantuntijapalvelumäärärahan leikkaaminen	-10000			-10000	Kunnanjohtaja

Hallinto- ja talouspalvelut

Yksikkö	Keino	2026	2027	2028	YHT	Vastuhenkilö
Hallintotsto	Poistetaan Keski-Uusimaa lehdestä keskiaukeamat		-7000		-7000	Kunnanjohtaja
Hallintotsto	Luovutaan tapahtumakalenterista, mikäli käyttäjämäärät eivät kasva			-3900	-3900	Kunnanjohtaja
Hallintotsto	Leikataan itsenäisyyspäivän juhlan järjestämisen kustannuksia	-1400			-1400	Hallinto- ja talousjohtaja
Hallintotsto	Talousjärjestelmän uudistaminen			-7000	-7000	Hallinto- ja talousjohtaja
Henkilöstö	Luovutaan lähetteellä maksettavasta fysikaalisesta hoidosta		-6000		-6000	Hallinto- ja talousjohtaja
Henkilöstö	Esihenkilön luvalla poissaolo 7 kalenteripäivään	-2500			-2500	Hallinto- ja talousjohtaja
Henkilöstö	Sähköinen työhöntulokysely käyttöön			-2500	-2500	Hallinto- ja talousjohtaja

Hallinto- ja talouspalvelut

Yksikkö	Keino	2026	2027	2028	YHT	Vastuhenkilö
Henkilöstö	Luovutaan työntäjän tarjoamista maksuttomista influenssarokotuksista		-2300		-2300	Hallinto- ja talousjohtaja
Henkilöstö	Smartum edusta leikataan 20 € eli etu vuodesta 2027 alkaen 80 €/vuosi		-3000		-3000	Hallinto- ja talousjohtaja
Henkilöstö	Luovutaan Kuntaliiton ansiomerkkien hakemisesta	-1900			-1900	Hallinto- ja talousjohtaja
Yhteinen	Tehtävien uudelleen järjestelyt		-18000	-18000	-36000	Hallinto- ja talousjohtaja
Yhteensä		-35200	-42700	-31400	-109300	
Investoinnit	Osallistuvan budjetoinnin määräraha leikataan	-15000			-15000	Kunnanjohtaja

Sivistystoimi

Sivistystoimi

- Sivistystoimen ulkoiset menot käsittävät 63 % kunnan talousarviosta ja kunnan henkilöstöstä 82 % työskentelee sivistystoimialalla
- Lapsimäärä on ollut laskeva ja väestöennusteet ennakoivat tämän suunnan jatkuvan.
- Tuntikehykseen tehtävien muutosten johdosta opetusryhmien keskimääräinen koko kasvaa maltillisesti, mutta opetuksen laatuun ei aiheudu merkittäviä heikennyksiä. Suunnitellut tuntikehyksen pienennykset (yht. 156 vuosiviikkotuntia) eivät edellytä muutoksia palveluverkkoon eli koulujen määrään.
- Oppilasmäärät / ennuste 15.4.2026

Lukuvuosi	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29	2029-30	2030-31
Oppilasmäärä 1-6 lk	351	339	326	322	311	294
Oppilasmäärä 7-9 lk	202	204	198	193	178	182
Oppilasmäärä yht.	553	543	524	515	489	476

Sivistystoimi

- Lasten ja nuorten harrasteavustusta (5.000 €) ei ole haettu kertaakaan, joten talouden tasapainottamissuunnitelmassa tästä avustusmuodosta luovutaan
- Musiikkiopiston palvelut tuottaa Porvoon seudun musiikkiopisto
 - ✓ Kunnalla on nyt 35 tuettavaa opiskelupaikkaa
 - ✓ Talouden tasapainottamissuunnitelma sisältää opiskelupaikkojen leikkaamisen kolmella eli 32 opiskelupaikkaan
- Kansalaisopiston palvelut tuottaa Mäntsälän kunta
 - ✓ Toteutuneiden kurssien määrä Pornaissa vaikuttaa pudonneen pysyvästi
 - ✓ Talouden tasapainottamissuunnitelma sisältää määrärahalleikkauksen 3.000 euroa

Sivistystoimi

Keino	2026	2027	2028	YHT	Vastuhenkilö
Tuntikehyksen leikkaaminen	-67500	-148500	-129600	-345600	Sivistysjohtaja
Ohjaajaresurssien tarpeen väheneminen oppilasmäärän vähentyessä	-30000	-60000	-30000	-120000	Sivistysjohtaja
Perhepäivähoidon muutos toimintamuodon vähentyessä			-20000	-20000	Sivistysjohtaja
Lasten ja nuorten harrasteavustuksen poistaminen		-5000		-5000	Vapaa-aikapalvelujen päällikkö
Kansalaisopiston kurssien määrän vähentyminen		-3000		-3000	Kirjastotoimen johtaja
Musiikkiopiston oppilasmäärän leikkaus		-3000		-3000	Kirjastotoimen johtaja
YHTEENSÄ	-97500	-219500	-179600	-496600	

Tekninen toimi

Tekninen toimi

- Tukipalveluhenkilöstön osalta varaudutaan oppilasmäärien laskuun, kunnan kiinteistökannan vähentymiseen sekä sote- ja vuokra-asuntokiinteistöjen yhtiöittämiseen
- Palmian ostopalvelusopimus kotiutetaan omaksi toiminnaksi sopimuksen päättyessä 2027. Kotiuttamisella on mahdollista saavuttaa koko kunnan tasolla n. 35.000 euron säästöt toimintakuluissa (tekninen toimi ja sivistystoimi).
- Yksityistieavustuksia leikataan 10.000 eurolla eli yksityistieavustukset ovat 50.000 euroa. Samalla säästöjä tavoitellaan myös kunnan omien katualueiden kunnossapidon osalta.
- Vesilaitoksen maksujen osalta noudatettava vesihuoltolakia
 - *Vesihuollon maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle*
 - Vesilaitoksen maksutuottoja on tarkasteltava viimeistään silloin, kun edellä mainittu ehto ei täyty

Tekninen toimi

Keino	2026	2027	2028	YHT	Vastuhenkilö
Luovutettavat kiinteistöt: Varasto (ent. Puhdistamo)		-5000		-5000	Tekninen johtaja
Luovutettavat kiinteistöt: Isojärven leirikeskus			-10000	-10000	Tekninen johtaja
Palmian ruoka- ja siivouspalvelusopimuksen kotiuttaminen			-15000	-15000	Tekninen johtaja, ruoka- ja puhdistuspalvelu-päällikkö
Ulkopuolisilta vuokratuista tiloista luopuminen (varhaiskasvatuksen ja opetuksen tilat)		-18000	-19800	-37800	Tekninen johtaja
Resurssitarpeen muutokset kiinteistöstrategian toimeenpanon ja kiinteistöyhtiön perustamisen myötä		-39000	-39000	-78000	Tekninen johtaja
Yksityistieavustusten leikkaus		-10000		-10000	Tekninen johtaja
Säästö vesilaitoksen toimintakuluista	-28000			-28000	Tekninen johtaja, vesihuoltoinsinööri
Yhteensä	-28000	-72000	-83800	-183800	

Kuntakehitys

Kuntakehitys

- Joukkoliikennetyöryhmä käy läpi nykyisten sopimusten kustannuksia ja palvelutasoa sekä käyttäjämääriä. Tavoitteena on saavuttaa uusien sopimusten puitteissa syksystä 2027 lähtien merkittäviä säästöjä. Osana joukkoliikenteen selvitystä käsitellään myös palvelulinjan mahdollista jatkoa. Joukkoliikennetyöryhmä antaa esityksensä joukkoliikenteen järjestämisestä vuoden 2027 talousarviovalmisteluun mennessä.
- Vuotuisen markkinointisuunnitelman puitteissa tavoitellaan 10.000 euron säästöjä.
- Maankäyttö- ja paikkatietoasiantuntijan tehtävään kunnanhallitus ei myöntänyt täyttölupaa. Tehtävän vuotuiset palkkakustannukset ovat n. 50.000 euroa. Henkilöresurssin vähentymisestä johtuen joudutaan käyttämään ostopalveluita ja arvioitu säästö on n. 40.000 euroa/vuosi.

Kuntakehitys

Keino	2026	2027	2028	YHT	Vastuhenkilö
Markkinointirahan leikkaus		-10000		-10000	Kunnanjohtaja Kuntakehitysjohtaja
Joukkoliikenteen tarkastelu		-40000		-40000	Kunnanjohtaja Kuntakehitysjohtaja
Maankäyttö- ja paikkatietoasian- tuntijan tehtävän täyttämättä jättäminen	-40000			-40000	Kuntakehitysjohtaja
YHTEENSÄ	-40000	-50000		-90000	